

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptoriu[m] Domini Gotscalci Hollen de ordine Heremitarum sancti Augustini

Hollen, Godescalcus

Nurmberge, 1521

VD16 H 4471

Honora patrem [et] matrem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30748

Preceptum Quartum

Cum monachū: scribens de quodam fratre qui ex industria patrū fuit liberatus a maxima tentatione: et subdit. *Si solus fuisset: quo adiutorio superasset: quasi dicit. Nullo conuenit quod vita illa perfectis. ut fuit Joānes baptista et Paulus et cetera. Tertium genitum est sarabazay. Hi foris predicabant paupertatem. Nullam egestatem portare volentes. In cunctis suis opibus querunt laudari et venerari. Corpora foris despectis vestibus tegunt: sed intus ad carnem purpura induunt. In cinere predicant se iacere: sed in palatijs mollia strata non despiciunt. Angelicam faciem foris ostendunt: sed lupinam eos intus habere non dubitant. Tales nulli senioris volunt subdi imperio. Tales nunc plures habent imitatores quam falsum nomen portant religiosorum predicantes paupertatem: et summo studio captant rerum prosperitatem: foris religiosi: sed intus lupini: omnino siles sepulchris dealbatis. De quibus matthei. xxiii. *Ue vobis pharisei qui predicant sobrietatem: et sunt ipsimet gulosi: predicant continentiam: et sunt luxuriosissimi et cetera. Potius deberet homo puerum suum iugulare: quam portare ad tale claustrum ubi esset vita dissoluta. Aut ponere filiam suam ad prostibulum: quam ad claustrum monialium ubi est mala vita. Et qui suadet alicui quod intret claustrum non reformatum: peccat mortaliter. Patet per dictum nostri saluatoris dicentis. *Matthei. xxiii. Ue vobis scribe et pharisei qui circuitus mare et aridam ut faciatis vnum proselitum: et cum factus fuerit facitis eum filium gehenne. Ad istam pharisei currebant per mare et terram predicando et aliquem gentilem ad eorum ritum inducendo qui dicebatur proselitus: qui in mala vita eos sectabatur et fuit damnatus. Sic faciunt quidam religiosi qui quosdam simplices alliciunt ad eorum malam vitam et sic cum eis damnant et cetera. Quinto debemus obedire parentum dignitati: ratione propagationis. ad Colossenses. iij. Filij obedite parentibus per omnia. Dicit sanctus Thomas. iij. q. ciiij. arti. v. quod in his que pertinent ad corporis sustentationem et plerumque generationem non tenentur nec serui dominis nec filij parentibus obedire vix de matrimonio contrahendo vel virginitate seruanda. Sed in his que pertinent ad dispensationem actuum et rerum humanarum tenet subditus***

superiori obedire secundum rationem superioritatis: sicut miles ducti exercitus in his que pertinent ad bellum: seruus domino in his que pertinent ad opera seruilia exequenda. Filius patris in his que pertinent ad disciplinam vite et curam domesticam. Dicit enim Seneca in. iij. de beneficijs. Errat si quis estimat seruitutem in totum hominem descendere. Pars enim melior excepta est. Corpora obnoxia sunt et despecta: animus quidem meus est sui iuris. Sed in his que pertinent ad interiores motum voluntatis homo non tenet obedire homini sed solum deo: quia omnes homines natura sunt pares in his que pertinent ad corporis sustentationem et plerumque generationem. Sed in his non tenentur serui dominis obedire nec filij parentibus. hec Thomas ubi. s. De obedientia filiorum nota in primo sermone huius precepti.

Honora patrem et matrem.

Dico peccat contra illud preceptum omnes filii qui non curant excommunicationes platorum ecclesie: contra illud quod dicitur Matthei. xvij. *Tibi dabo claves regni celorum. Et quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis: et quodcumque solueris: erit solutum. et cetera. Has claves diffinit magister Iniaz li. iij. dist. xvij. dicens quod clavis est potestas ligandi et soluendi. Quia ecclesiasticus iudex dignos potest recipere et indignos excludere a gloria. Has dominus dedit petro et omnibus episcopis mediante petro. ut patet xxij. di. c. o. s. ubi dicitur. Christus solus ecclesiam fundauit: et supra petram fidei mox nascetur erexit. Qui beato petro clauigero terreni simul et celestis imperij iura commisit. Ideo papa per suis armis habet claves albas in rubeo clipeo: in signum quod sibi sunt commisse claves ligandi atque soluendi. Notandum secundum Scotum. iij. sen. dist. xvij. quod est duplex iudicium. Primum est occultum quod christus tangit Matthei. xvij. cum dixit petro. Si frater in me peccat quotiens dimittam ei: Usque septies. Respondit christus. Non dico tibi septies sed septuagies septies. In tali enim foro ipse est accusator et reus. Secundum est iudicium publicum. de quo etiam Matthei. xvij. Si peccauerit in te frater tuus corripe eum inter te et ipsum solum et cetera. Sequitur. Si ecclesiam non audierit: sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Tunc sequitur auctoritas cum dicitur. Quodcumque ligaueris super terram et cetera. Sed talis potestas excommunicandi*

Nunc minime curatur: quia tam laici quam clerici nunc talibus cōciant: imo a clericis vilipenditur quia cōmunicat cū excoīcatis sine verecundia in mēsa et in osculo etc. **I**dem hic tria sunt dicenda. Primo quare excoīcatio est maxime ab omnibus formidanda. Secundo in quibus casibus non est tenenda. Tertio qualiter sententia interdicti sit obseruanda. **D**ico primo quod excoīcatio est timenda propter octo rationes. Primo quia est ictus gladii spiritualis qui magis est timendus quam materialis. De quibus gladiis Lu. xxi. Ecce duo gladii hic. Nam materialis percutit corpus: spiritualis vero animam. Materialis separatur a corpore ab anima: spiritualis vero animam a deo. **U**n̄ Aug. Qui excoīcatus grauius est illi quam si gladio feriret si a feris deuoraret et si a flammis exureret. De his gladiis dicitur. xxiii. q. ii. ca. Interfectores et crinosos spirituali gladio non materiali ecclesiastica disciplina ferire iubet. Tali gladio excoīcationis potest papa excoīcare omnes malos reges et principes. Quia Christus sibi dixit. Quodcumque ligaueris super terram etc. **H**oc potest fallitas illi quod dicit speculum saronenum. c. lxxxi. c. quod nec papa nec alius aliter potest imperatorem excoīcare nisi in tribus casibus: scilicet si dubitet in fide: si repudiet uxorem vel destruat ecclesias. Fallitas huius potest quia beatus Ambrosius episcopus mediolanensis excoīcavit Theodosium imperatorem propter subitam sententiam mortis. Et tibi non fuit alius casus. Et ponitur historia. xi. q. iii. c. cum apud Theophylactum Innocentius. iij. deposuit Ottonem tertium: quia fidelitatem iuramenti quod ecclesie fecerat non seruauit. Item Innocentius quartus excoīcavit Fredericum et eum deposuit: quia eadem res per quam casus nascitur per eandem etiam destruit. ut extra de re. iij. c. Si imperator sit per electionem et pape confirmationem: unctioem et coronationem: quod per eius depositionem etiam imperator deponitur. Item falsificat alius articulus in eo. spe. positus. c. xc. videlicet quod excoīcatio neminem impedit a iure terre vel feudi. **O**ppositum determinat de sententia. ex. li. vj. Decernimus ut indices seculares per censuram ecclesiasticam ab ecclesiasticis iudicibus canonica etiam monitione premissa repellere excoīcatos et abagendo patrocinando et testificando in suis curiis et iudiciis compellant. **H**ec

Alexander quartus. **R**atio huius est ne potestas secularis recipiat hunc: quem sua misericordia excludit ut spiritus eius saluus fiat. Tenentes istos articulos de facto sunt excoīcati. ut extra de sententia. excoī. c. nouerit. **L**ari eadem materia potest. xcvj. c. duo sunt. ubi dicitur quod gelasius anastasius imperatorem excoīcavit. Et Innocentius papa iij. archadium imperatorem. Nam leges imperatorum que sunt contra canones nulli sunt momenti. ut de testa. c. cum ees. et extra de no. op. nūc. c. i. imo imperator omnes leges suas subiicit correctioni apostolice sedis. ut in aut. Sec. titu. col. ix. s. i. dubitatur ubi excoīcatio habuit ortum. **N**am quod habuit ortum ex quadruplici lege. scilicet.

Ex lege mosaica.
Ex lege euangelica.
Ex lege apostolica.
Ex lege canonica.

Primo venit ex lege mosaica. ut patet Deute. xxvij. quod sex tribus steterunt in monte garizim ad maledicendum. Et sex in monte gebal: ubi leuite pronuntiabant. **M**aledictus homo qui facit sculptile et cōstatile. Et respondit omnis populus. Amen. **M**aledictus qui non honorat patrem et matrem: maledictus qui peruertit iudicium aduene pupilli et vidue. **R**espondit omnis populus. Amen. ut ibidem. **S**ecundo venit ex statuto euangelico. **M**at. xvij. Si ecclesia dei non audierit: sit tibi sicut ethnicus et cetera. **T**ertio venit ex lege apostolica. i. ad Corinthios. v. quando apostolus Paulus tradidit fornicatorem sathane ad interitum carnis ut spiritus saluus fiat. **I**dem dicitur. xxiii. q. iij. c. apostolice. **Q**uod excoīcationem traxit ecclesia ab apostolo qui Corinthum tradidit sathane. Et. xi. q. i. c. omnis etc. Et hoc quarto iam ex lege canonica. **S**ecundo ideo est timenda: quia excoīcatus sathane traditur ut. xi. q. iij. c. Omnis christianus qui a sacerdote excoīcatus sathane traditur Quia extra ecclesiam diabolus est sicut in ecclesia christianus est. **A**licuius per hoc diabolo traditur qui excoīcatus. **U**n̄ apostolus. i. ad Corinthios. v. Ego quidem absens corpore sed presentis spiritu: in virtute domini nostri iesu christi tradere iudicavi homini hominem sathane. quia hanc potestatem habuit apostolus: ut cum aliquem a stulticia sua non posset remouere diabolo eum vexandum tradidit: quousque penitentiam a malo ageret. **H**ec glossa magistri ibidem. **T**ertio est excoīcatio t:

Preceptum Quartum

Emenda: quia excoicatus est quasi membrum abscisum a corpore quod nullius valoris est. Unde Augustinus, et ponitur, xi. q. iij. c. Nichil sic formidare debet christianus: quam separari a corpore christi. Si enim separat a corpore christi tam non est membrum eius. Si non est membrum eius tamen non vegetatur spiritu eius. Hic etiam est sicut ramus a trunco abscisus: qui statim post abscissionem arefcit: et qui ad nihilum valet nisi ad eternum ignem. Hoc patet ex euangelio: ubi dominus dicit. Ego sum vitis vera: vos palmites. Sed homo excommunicatus est similis palmi absciso a vite. unde Ezechiel. Fili hominis quid fiet de ligno vitis ex omnibus lignis nemorum que sunt inter ligna silvarum etc. **Q**uare talis auctoritas platonum habeat magnam potestatem in ligando et soluendo: patet per tale exemplum. Quidam comes fuit in Tolosa ciuitate: qui fuit fautor et receptor hereticorum. Et omnis talis de facto est excommunicatus vna cum hereticis. Et quidam sanctus abbas fuit ad eundem comitem missus admonendus eum. Qui cum viro sancto nollet acquiescere nec excommunicationem timeret: sciens vir sanctus quod cor puerulum verbis non compungit dixit comiti. Et tu et tui videant factis quam infecta sit anima: quam vinculo excoicationis est in nodata volo mihi apportare album panem. Quo sibi allato dixit. **O** panis licet tu non mereris: tamen ut in te ostendat fidei veritas excoico te. Quo dicto panis inter manus eius qui ante erat candidus mox niger factus est. Quem precepit in duas partes diuidi: et interius sicut apparuit niger muscidus et corruptus. Tunc subiit. Et etiam sciatis virtutem absolutionis: accepto pane absoluit eum: qui in priorem spem et candorem est reuersus. Ergo bene diffiniunt excoicationes dicentes: quod est a coione fidelium et a preceptione sacrorum legitima separatio. Et est duplex scilicet minor et maior. Minor est tamen a separatione sacrorum. Sed maior est a separatione sacrorum et etiam a coione fidelium etc. **Q**uarto est timenda: quia excoicatus est quasi leprosus qui separat ab alijs hominibus. Si ergo lepra corporalis timet ab hominibus: multo magis spiritualis. Ideo dicitur, xxiiij. q. iij. ca. Resecande sunt putride carnes: et scabiosa

ouis a caulis repellenda est: ne tota domus massa et corpus ardeat et corrumpat. **A**rtius fuit vna scintilla in alexandria: quam totam illam patriam accendit. Sicut ergo leprosus separat a consortio hominum. ut patet Hume, xij. de maria sorore moysi: quam fuit separata a consortio hominum: et sic est leprosus spiritualis: ne alios inficiat. Et in hoc est deterior alijs peccatoribus: quia cum alijs peccatoribus licet loqui commedere et orare: sed non cum excoicato: quia facimus peccatum mortale: quotiens cum eo oramus in ecclesia: quotiens eum salutamus in via: quotiens sibi damus osculum: quotiens cum eo coicamus in actibus ciuilibus: et quotiens cum eo in mensa comedimus: et si vale dicimus. ut patet in hoc metro. **O**s orare vale communitio mensa negat. Excipiunt tamen aliqui casus qui patent in isto versu. **U**tile lex humile res ignorata necesse. **U**tile. id est propter utilitatem suam. scilicet quando loquitur de his seculi qui pertinent ad absolutionem vel ad salutem anime sue licet alia verba incidetaliter parat: ut magis proficiat. **L**ex. id est ministerium: quia vxor eius est excusata: si participat cum viro. **H**umile. filij excusant a participatione peccati excoicati. Et hoc intelligitur secundum Guillelmum de filiis qui adhuc sunt sub potestate patris et sunt commensales. Sic etiam excusant serui et ancille: qui ante excoicationem fuerunt in seruitio illius excoicati. **R**es ignorata. id est cum quis facit propter ignorantiam. scilicet cum quis ignorat illum esse excommunicatum. **N**ecessesse. id est cum viator ambulat per terras excommunicatorum ubi oportet eum emere necessaria vite tunc excusatur. **A**lij semper peccant mortaliter: ut qui cum illis bibunt aut edunt: et sic de alijs. Si enim homo sciret se incurrere lepra corporalem cum participatione vnus leprosi quantum cauere: quanto magis debet quod cauere in lepra spirituali. **Q**uinto excoicatio est timenda: quia excoicatus priuatus est omni auxilio et omnium bonorum ecclesie que in ea fiunt. **Q**uare participationem Dauid instanter petit dicens. Participem me fac deus omnium timentium te. Sic ille priuatus est omnium missarum orationum fidelium et ieiuniorum que fiunt in ecclesia dei. **Q**uis enim digne sufficeret estimare valoris vnus missae. **Q**uid tunc de omnibus que per totum mundum celebrantur: et de omnibus bonis mundi qui

bus ille excoīcat⁹ carebit: q̄diu pdurat in excoīcatione: immo talis perit in corpore ⁊ aīa. **L**ui⁹ exēplū ptz in li. de illustrib⁹ vir⁹ cisterciē. de q̄dam coruo: qui anulū corbeiensis abbatis furat⁹ fuit: ⁊ sentētia excoīcationis post furē promulgata fuit. **L**orius nō penas excoīcationis luit vsq; ad deplumtionē: ⁊ appetitus comedendī priuationē fere vsq; ad mortem. **Q**uod ex hoc patuit: quia anulo reperto in nidulo sūo: ⁊ relaxata sententia: cepit statim coruus replumescere: ⁊ appetitum comedēdi recuperare atq; conualescendo reuiuiscere. **S**ic hoc in volucre factum est: quid nō fiet in hoīe? **S**equit̄ corrolarie: q̄ fatue loquūtur tales laici qui dicūt. **I**ste sacerdos diu debet me excoīcare quousq; frangat̄ mihi aliquod os in corpe. **S**exto est timenda quia impedit absolutionē pctōrū. vt patet xxiii. q. i. c. quicunq;. vbi dicit Beda. **Q**ui cunq; ab vnitāte fidei vel societate Petri ⁊ Pauli quolibet modo semetipsos segregauerint: tales nec a viculis peccatorū absolui: nec ianuam p̄nt̄ celestis regni ingredi. **E**t hoc verum est q̄diu est excoīcatus: nisi in articulo mortis. vt patet. xvij. q. iij. c. **S**i quis suadente: quia p̄pter pctm̄ mortale excoīcat⁹: sed nō pro quocūq; peccato mortali: sed pro cōtumacia. vt ptz. xi. q. iij. epi. **H**æc em̄ contumacia est triplex. **H**am̄ alia est non veniendo ad iudiciū q̄ recepta citatōne venire contēnit. **S**ecunda: q̄ maliciose seipsum occultat siue impedit: ne possit ad eum citatio venire. **T**ertio quando citat⁹ ad iudiciū venit: sed nō vult stare iuri vel ante sentētiā diffinitiuā pertinaciter recedit: talis semper est in peccato mortali. **E**rgo q̄diu p̄tinaciter retinet inobediētiā que est peccatū mortale: tādū non pōt absolui a pctis. **S**equit̄ corrolarie: q̄ oēs inobedientes ecclīe: vt sunt heretici pagani ⁊ sic de alijs: non p̄nt̄ absolui a peccatis: ⁊ sunt fugiēdi tanq; mēbra putrida. **E**xēplo Joānis euāgeliste. de q̄. xxiii. q. i. c. ois. vbi dicit q̄ q̄dam tpe cū Joānes apud ephesum balnea lauādi gr̄a fuisset ingressus: ⁊ vidisset ibi cherinthū: exiliit cōtinuo ⁊ discessit non lotus dicēs. **F**ugiam⁹ hinc ne balnea ipsa corruāt: in q̄bus cherinth⁹

lauat̄ inimicus veritatis. **S**eptimo excoīcatio est timenda: q̄ excoīcatus si moritur eius corp⁹ non pōt sepeliri in cimiterio. vt ptz. xxiii. q. ij. c. **S**ane. vbi dicit Leo papa doctor egregius. **Q**uib⁹ viuīs non cōmuni cauimus nec mortuis cōicare debem⁹: imo cimiteriū esset violatū. **I**te ptz extra de sepul. ca. sacris. **C**ōtingit modernis t̄pibus q̄ illius de forti brachio q̄ fuerat excoīcatus a papa martino: post mortem pape ab amicis eius ossa fuerūt exhumata ⁊ in ecclīa rome sepulta. **S**equenti nocte muri ecclīe intrauerūt terrā ad quātitatē homis. **N**isi ista ossa fuissent ab ecclīa p̄iecta: tota ecclīa a terra fuisset absorpta. **I**te ptz li. ij. dialo. de duabus monialibus excoīcatis: q̄ semp tpe diuinorū surrexerūt ⁊ exierūt ecclīam. vt ptz ibidē. ca. xxiii. **O**ctauo est timenda: q̄ corpus excoīcati in terra iacens non pōt in cinerēz resolui: q̄ sicut est ligatus in aīa: sic etiā est ligat⁹ in corpe. **N**ono excoīcatio est timenda: q̄ bestie ⁊ aues excoīcationē fugiūt. **L**uius exēplum legit̄ q̄ papa Grego. nonus. quendā diuitē excoīcauit: qui dū contēneret excoīcationē pape: tūc miraculo dei cicōnie que nidificauerūt sup domū eius recesserūt ⁊ nidū transulerūt ad domū alteri⁹. **Q**uid vidēs talis contumax: admonit⁹ est a cognatis eius qui hoc idē considerauerūt. **P**ostea humiliavit cor suū petens absolutionē. **E**t quācito absolutus fuit a snia excoīcationis: tunc dicte cicōnie redierūt: ⁊ nidum suū supra domū reportauerūt. **A**liud exemplum legit̄: q̄ in ecclīa sancti Vincētij martiris multi p̄feres solebant intrare ecclīam: ⁊ ibidē sedere ⁊ diuinū officiū impedire: cū aut̄ non possent excludi: ep̄us loci eos excoīcauit: mortē cōminās eis si ecclīam reintrarent. **R**ecedentes aut̄ nūq; ecclīam intrauerūt imo si q̄s capet̄ aliq̄ violētē ⁊ i ecclīam posuisset: statim moriebat̄. **T**imenda est ergo snia prelatorū: q̄ dñs eis dixit. **Q**uodcunq; ligaueris sup terram ⁊ c. **S**cdo dicendū est: in quib⁹ casib⁹ snia non est timenda. **H**ic. in septem casibus. **P**rimo si fertur snia a non suo iudice. vt. xi. q. iij. c. sentētia. **S**cdo si a suo iudice s; excoīcato. vt ptz. xxiii. q. i. c. audiuit⁹. **T**ertio si q̄s ex-

Preceptum Quartum

Excōicā a delegato p̄tra itētionē delegātis
vtz de p̄ben. ca. finali. Quarto si snia conti
net intolerabilez errorem: vt excōico te: q̄a
credis in deum: vel q̄a non fornicaris & c.
Vel fm̄ Sanfredum. Intolerabilis error
d̄: quodlibet pct̄m̄ mortale. Et talis error
reddit sniam nullaz. Quinto si lata sit post
legitimā appellationem. Sexto si ferat̄ a
suspensō a iurisdictione. Septio q̄n̄ fer̄t in
participantes nulla p̄missa monitiōe. vtz
c. statumimus. li. vj. de sentē. excō. Qui tali
ter iniusto excōicā: nō debet timere sniam
pastoris. Sed d̄: iniusta adhuc q̄drup̄t: &
tūc adhuc ē timēda. fm̄ illd̄. xj. q. iij. c. Sen
tentia pastoris sp̄ est timēda siue iusta siue
iniusta fuerit. Primo d̄: ex anio iniusto: vt
q̄n̄ causa rōnalis exprimit: nō t̄n̄ ex zelo iu
sticie sed indignatiōis & inuidie vel odij fo
mite ab excōicatore snia p̄mulgat vt patet
xj. q. iij. c. ira. & c. cū medicinalis. li. vj. eo.
ti. Ideo tutū cōsiliū est q̄ si q̄s offendit nō
p̄ se sed per aliū qui charitate moueat sen
tentiam p̄mulget. Vel si per se hoc facere
vult: ad min⁹ non faciet hoc dum mouetur
sed p̄mittat motū cholericū aliq̄ntulū resi
dere. Secdo modo d̄: iniusta ex causa: quia
forte nulla pretendit̄ in snia: vt in nouella
Innocētij. de sen. excōi. c. cū medicinalis.
Vel si p̄tendit̄ non vera: vel si vera sit: non
tamē est sufficiens & rōnabilis. vtz. eo. ti. c.
sacro. Tertio d̄: iniusta ex ordine cum ve
ra causa & rōnabilis p̄tendit̄ & proferens
ex charitate mouet: attamen non precessit
monitio competens. s. trina monitio siue
vna p̄ om̄ibus maxime in notorio. Quar
to modo d̄: iniusta q̄n̄ non prefer̄t in scri
ptis & exēplar scripture tenet̄ tradere ex
cōicatore: excōicato infra mēsem si fuerit re
quisitus. vt patet libro. vj. eo. titu. cap. cum
medicinalis. In illis casibus q̄uis iniusta
sit: tamen semper est timēda. Tertio di
cendum est quomodo sententia interdicti
est seruanda. Circa q̄d̄ notādum: q̄uis cō
munitas non pōt̄ excōicari: tamē pōt̄ inter
dicti & hoc duplici rōne. Primo p̄pter statu
tum ecclesiasticuz. vt p̄tz de sen. excō. li. vj.
ca. Romana ecclia. i fine. vbi dicit̄. In vni
uersitatē nō collegiū p̄ferri excōicationis
sententias penit⁹ p̄hibemus: volentes ani

marū vitari periculū q̄d̄ ide sequi posset cū
nōnunq̄ cōtingeret innocios h̄mōi senten
tia irretiri: sed in illos d̄taxat de collegio
vel vniuersitate quos culpabiles esse cōstit
terit. hec ibi. Secdo p̄pter diuinū iudicium
imitandū. Sen. xix. Dixit Abrahā. Domine
perdes iustum cū impio: si fuerint ibi quin
quaginta iusti nō delebit̄ ciuitatē. R̄ndit.
Non delebo p̄pter quinquaginta & c. Pōt̄
tamen interdicti. Et interdictum fm̄ Ray
mundū ecclesiastica censura in penā cōtuma
cie vel offensa lata arcens p̄cipue populuz
ne cōmunicet sacramētis: hoc est obseruā
dum tpe generalis interdicti: q̄ hoies p̄nt
admitti ad penitentia tam infirmi q̄ sani:
dūmodo excōicati non fuerint: qui non ad
mittuntur nisi in mortis articulo. vt p̄tz de
senten. excō. li. vj. ca. alma mater. Et. xvij.
q. iij. ca. si quis suadente. Idem p̄tz de pe
ni. & remis. ca. q̄d̄ in te. vbi dicit̄ q̄ ad sacra
mentum penitentie remittunt̄ tam infirmi
q̄ sani: sed ad cōmunionē infirmi nō sani.
Secudo ad sacramentum baptismi & cōfir
mationis tam paruuli q̄ adulti admittun
tur. vt p̄tz de sen. excō. ca. responso. & cris
ma per ep̄m cōficatur. eo. ti. li. vj. ca. quoni
am. Tertio non admittuntur infirmi ad ex
tremā vnctionē nec ecclesiasticam sepultu
ram: nisi sint clerici vel exempti. vt p̄tz de
peni. & remis. cap. q̄d̄ in te. Quarto missa
& alia diuina officia in ecclesia possunt ce
lebrari: ianuis clausis: campanis non pul
satis: submissa voce excommunicatis & in
terdictis exclusis. vt patet de senten. excō.
libro. vj. cap. alma mater. Exceptis quat
tuor festiuitatibus: quia tunc possunt dici
diuina officia: ianuis apertis: cāpanis pul
satis. vt patet ibidē vsq̄ ad vesp̄eraz inclu
siue fm̄ Joannem andree. & fm̄ Guidonez
includitur completorium diei. Quinto nō
possunt esse interdicti omnes in diuinis of
ficijs: scilicet in aliquo loco: vbi celebrātur
diuina. vt patet eo. titu. lib. vj. ca. si senten
tia. vbi d̄. Luz vero populus alicuius ter
re interdicto innodatur singulares ex co
psone quas interdictas esse constat ne sen
tentia careat effectu: cuz diuinorū auditio
& sacramentorū perceptio populo in vni
uerso non competat: non debent alicui ca

Alibus expressis a iure dūtaxat exceptis au-
dire diuina v^l ecclesiastica suscipere sacra-
menta. Sexto non debent admitti ad diui-
na familiares religiosorum ⁊ monasterio-
rum. vt patet lib. vi. de priuilegijs. c. licet.
in fine. nisi super hoc fuerint priuilegiati.
Septimo non debēt admitti ad diuina fra-
tres ⁊ sorores de tertia regula sancti Frā-
cis. vt ptz in cle. eo. titu. c. cum ex eo. nisi
sint priuilegiati: ⁊ hoc sub pena late snie.
Octauo omnes ecclie toti⁹ ciuitatis debēt
se cōformare matrici ecclie sub pena excōi-
cationis late sententie a qua nisi p summū
pontificē pnt absolui. vtz in cle. de senten.
excō. c. cū ex frequētib⁹. Et hoc est verum:
nisi sint priuilegiati sicut nos. Nam possu-
mus admittere ad diuina n^{os} iuratos fra-
tres tpe interdicit: qđ ptz in quodā priuile-
gio nostro a sede ap^lica nobis collato.

Honora patrem ⁊ matrem.

Adecimo peccāt ptra illud pceptū
qđ nolūt semel ad min⁹ i anno cōfite-
ri suo pprio sacerdoti eoz pctā. de
quo ait ps. Sicut miserē p^r filioz: miser-
tus est dñs timētib⁹ se. Sed diceres. An
venit qđ pctā n^{ra} debem⁹ confiteri. Rñr. qđ
venit ab Adam. An Grego. iiii. moralium.
Pctm̄ parentes ad hoc requisiti fuerūt vt
pctm̄ qđ trāsgredidēdo cōmiserāt cōfitendo
delerēt. An ⁊ serpens ille psuasor malozū
qđ non erat reuocandus ad veniā: de culpa
non est requisitus. Interrogat⁹ itaqz hō vbi
esset: vt ppetratā culpā aspiceret ⁊ cogno-
sceret qđ longe a conditoris sui via abisset.
Sed adhibere sibi met vtqz defensionis so-
lacia qđ confessionis elegerūt. Lunqz excu-
sare pctm̄ voluit vtr per mulierem: mulier
per serpentem auerunt culpam: quā tue-
ri conati sunt. Hoc Gregorius. Alij dicunt
qđ venit a Cayn. Genes. iiii. Cum domin⁹
dixit ad Cayn. Ubi est Abel frater tuus.
Deuisset confiteri peccatum suum: sed di-
xit. Nescio: Nunqđ custos fratris mei sum
ego? De peniten. distin. i. ca. serpens. vbi
dicitur. Deniqz Cayn qui voluit crimē ne-
gare indignus iudicatus est qui puatretur
in peccato. Et fm magistrum in historijs
cōmisit septem peccata. Nota ibidem. Alij
dicunt qđ incepit tpe iosue: qđ pceptū achor

vt cōfiteret qđ acceperat de anathemate.
vt ptz iosue. vii. Alij dicunt qđ incepit i ve-
teri testamēto. Esa. xliii. Dic tu iniquitates
tuas vt iustificeris. ps. Dixi cōfitebor ad-
uersum me iniquitates meas: ⁊ tu remis-
isti iniquitatē pcti mei. Sed in veteri testa-
mento fuit solū deo ⁊ nō homini cōfiteđū
quē admodū iudei adhuc seruant. Sed in
nouo testamēto cōfiteri tenemur deo ⁊ ho-
mini: quod venit ex triplici statuto: scz

Ex statuto dominico.

Ex statuto apostolico.

Ex statuto ecclesiastico.

Primo venit ex statuto dñico: quia ch^rus
postqđ mundauit leprosum: dixit ei. Vade
ōnde te sacerdotib⁹ ⁊ offer munus ⁊ c. vtz
Mat. viii. Dubitat⁹ vtz pfitēs debet aliqd
offerre sacerdoti vel si etiaz tenet? Rñr. qđ
nō: qđ d^r extra de simo. Sacramenta sunt
libere recipienda: ⁊ libere sunt p ministros
cōferēda. Offerre igit sacerdoti aliqd cui
conntet hō pōt intelligi dupl^r. Primo pro-
pter sacramenti emptionem vel pactionē: ⁊
sic illicitū est ⁊ dānosum ⁊ sue damnatiōis
sniam recipit cū simone mago a beato Pe-
tro ap^lo: a qđ audiuit. Pecunia tua tecū sit
in pditionē: donuz dei possidere ⁊ c. Scđo
ppter ipius ministri sustentationē. Nā mi-
nistri sacramētoz p eoz administratiōē
viuere debent. Quia pprijs stipendijs nul-
lus militare tenet. An Rume. xviii. pro su-
sustentatione sacroꝝ decime fuerūt ordinate
vt dicit dñs filiis Leui. Dedi omnes deci-
mas ⁊ possessionē misterio qđ seruiūt mihi
in tabernaculis: ⁊ ipsi portabūt pctā popu-
li mei. An illi ministri qui nec decimas nec
aliquos redditus a pplo recipiant: licite p
administratiōē sacroꝝ pnt aliqd accipere
in sustentationē vite ipsoꝝ: vt sunt religio-
si paupes ⁊ psbyteri coducti in ecclesijs: qđ
bus non dat nisi qđ a pplo gratis offerunt.
Talibus em̄ curiale est quodāmodo ⁊ de-
bitū aliqd eis offerre: cū ab eis aliquod sa-
cramētū accipit ad sustentandā vitā ipso-
rum. Secundo ptz hoc idem per hoc quod
dicit⁹ ioānis. xx. Ubi dixit dñs apostolis.
Accipite sp̄s sanctū: quoz remisistis pec-
cata ⁊ c. Item Mat. xviii. Tibi dabo cla-
ues regni celoꝝ ⁊ c. Utile est confiteri pro-